

بسم الله الرحمن الرحيم

گزیده‌ای از قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت

دریک نگاه

فهرست

بسم الله الرحمن الرحيم

«مسئله فرزندآوری و مسئله نسل بسیار مهم است؛ این موضوعی است که بندۀ بارها در این چند سال اخیر تکیه کرده‌ام و تأکید کرده‌ام، [ولی] متأسفانه حالا که انسان نتایج را نگاه می‌کند، معلوم می‌شود که خیلی این تأکیدها تأثیر زیادی نداشته. اینها احتیاج دارد به قانون، احتیاج دارد به دنبال‌گیری جدّی دستگاه‌های اجرائی و بایستی یِحد مسئله فرزندآوری را مهم دانست و از پیری جمعیّت ترسید. مسئله محوری در نگارش قانون (موانع فرزندآوری و رشد جمیّت).....

حالا خارجی‌ها را کار نداریم؛ دشمن، دشمن است؛ اما بعضی کج‌سليقگی‌ها را متأسفانه آدم در داخل مشاهده می‌کند - یک جایی خواندم - که می‌گویند «آقا! پیری جمعیّت اشکالی ندارد! چطور اشکالی ندارد؟ یکی از پُرفایده‌ترین ثروت‌های یک کشور، جمعیّت جوان در یک کشور است که ما بحمدالله از اویل انقلاب تا امروز برخوردار بوده‌ایم و اگر بنا باشد بعداً برخوردار نباشیم، یقیناً عقب خواهیم ماند».

(بيانات رهبر حکیم انقلاب اسلامی، حضرت آیت الله خامنه‌ای در اولین دیدار با ناینندگان مجلس یازدهم شورای اسلامی، ۲۲ تیرماه ۱۳۹۹).

۳	.....	مقدمه
۶	.....	ابعاد مختلف طرح
۹	.....	گروه‌های مخاطبان
۹	.....	جهت‌گیری‌های اساسی
۳۱	.....	وظایف دستگاه‌ها
۶۱	.....	پیوست
۶۷	.....	رونده تصویب قانون حمایت از خانواده و جوانی جمیّت در مجلس یازدهم
۶۸	.....	

مرتبط را در برگیرد.

طبعتاً بررسی ۹۰ ماده در صحن مجلس شورای اسلامی آن هم در ایام فشارهای معيشی و نزدیک بودن به ایام بودجه، باعث می‌شد طرح به نتیجه نرسد و عملاً به سرنوشتی که در دو دوره پیشین داشته، دچار شود. بنابراین نمایندگان مجلس در آبان ماه ۱۳۹۹ با تصویب نهایی مجلس در کمیسیون مشترک متشکل از نمایندگان ۹ کمیسیون تخصصی مجلس بر اساس ظرفیت اصل ۸۵ با رای بالای ۸۰ درصدی موافقت کردند که فرصت بسیار مغتنمی را برای کارشناسی دقیق و تفصیلی مسئله فراهم آورد. دستاوردهای کارشناسی ۴ ماه گذشته و راهبرد حل مسئله، راه روشنی را فراروی کمیسیون مشترک قرار داد تا مواد و ابعاد مختلف را در نسبت سنجی با موانع شناسایی شده ارزیابی کند. در طراحی مواد چهار اصل امکان‌پذیری، اثربخشی، جامعه‌پذیری و اجماع نخبگانی نیز به طور جدی لحاظ گردید. بر همین اساس کمیسیون «مشترک جوانی جمعیت و حمایت از خانواده» در طی فعالیت خود تا بهمن ماه سال ۱۳۹۹، به طرحی با ۷۶ ماده و بیش از ۲۰۰ حکم دست یافت که مخاطبان مختلف و موضوعات مرتبط را به طور جامع و دقیقی در بر می‌گرفت. رویکرد طرح، مانع زدایی و حمایت از خانواده‌هاست و اهم مخاطبان و موضوعاتی که در طرح در نظر گرفته شده و برخی از تدبیر مهمتری که برای آنها اندیشیده شده، در این نوشتار معرفی شده است. این طرح، حاصل حمایت قاطبه نمایندگان، خاصه زحمات گسترشده نمایندگان کمیسیون مشترک، همکاری هیات رئیسه و تلاش کارشناسی مشاوران، همراهان و فعالان جمعیتی فراوانی است که بخش‌های مهمی از این مسئله را به صورت کارشناسی برای بدنه حاکمیتی کشور روشن کردن و در جهت تبیین طرح نیز از هیچ تلاشی دریغ نکردند. به این امید که با ظرفیت‌هایی که این قانون در مسیر حرکت آینده قرار داده است با اجرای دقیق آن، نشاط جوانی جمعیت تا سالیان متمادی ادامه یابد و کشور در مسیر بحران پیری زودرس قرار نگیرد.

از اولین باری که رهبر حکیم انقلاب اسلامی، موضوع جمعیت را مطرح فرمودند بیش از یک دهه می‌گذرد و حرکت رو به بحران در کشور، ادامه دارد. در اولین روزهای کاری دوره یازدهم مجلس شورای اسلامی طرحی که بعداً با عنوان «جوانی جمعیت و حمایت از خانواده» نامگذاری شد، با امضای صدنهفتمان اعلام وصول شد. این طرح با محتوا محدودتری، ۱۰ سال قبل در شورای عالی انقلاب فرهنگی مصوب و به توصیه مقام معظم رهبری برای پیگیری و نظارت قوی‌تر به مجلس آمد، اما در دو دوره پیشین مجلس به سرانجام نرسیده بود. پس از امر و تأکید مجدد ایشان در اولین دیدار با نمایندگان دوره یازدهم مجلس شورای اسلامی در تیرماه ۱۳۹۹، مجلس با جدیت بیشتری بر اساس درک درستی از اهمیت و فوریت مسئله این طرح را دنبال کرد.

هیات رئیسه مجلس، طرح اولیه را به کمیسیون فرهنگی ارجاع داد. در این وهله با مطالعه و استفاده از مطالعات آماری و پژوهش‌های سیاستگذاری و علمی در حوزه جمعیت از یک سو، اسناد بالادستی همچون سیاست‌های کلی جمعیت و خانواده و نقشه مهندسی فرهنگی کشور از سوی دیگر، استفاده از ظرفیت کارشناسی شورای عالی انقلاب فرهنگی، مرکز پژوهش‌ها و نیز مرکز تحقیقات اسلامی مجلس در قم، متخصصان مختلف و مشاوران متعدد طرح، همچنین نامه‌نگاری و دعوت از دستگاه‌های اجرایی مرتبط و علاوه بر این، حدود سه هزار نفر ساعت جلسات کارشناسی متعدد، سه نتیجه بسیار مهم در طول بیش از ۴ ماه به دست آمد.

اولاً یک هدف‌گذاری دقیق در دستیابی به نرخ جانشینی به عنوان هدف طرح. ثانیاً مسئله‌شناسی دقیق در ابعاد مختلف جمعیت که مانع اساسی در این زمینه را پیش روی نمایندگان قرار داد. ثالثاً افزایش ابعاد طرح به نحوی که طرحی در حدود ۹۰ ماده تبدیل شد تا همه موانع و ابعاد

مسئله‌محوری درنگارش قانون (موانع فرزندآوری و رشد جمعیت)

مواد مرتبط	موانع فرزندآوری و رشد جمعیت
۵۳، ۴۶، ۲۳	ترس از فرزند معلول
۵۴، ۵۳، ۳۱، ۳۰، ۳۵، ۳۲، ۳۹، ۳۸، ۴۸، ۴۷، ۴۶، ۶۵، ۶۱، ۶۰، ۵۹، ۵۸، ۵۶، ۵۵	قبح‌زدایی و شیوع انواع سقط جنین
۶۶، ۳۸، ۳۶، ۳۵، ۳۳، ۳۱، ۳۰، ۲۹، ۲۸	عدم اطمینان به ادامه زندگی مشترک
۴۶، ۳۸، ۳۶، ۳۵، ۳۴، ۳۱، ۲۹، ۲۸	نگرانی از مسئولیت‌های بچه‌داری و محدودیت‌های آن
۳۹، ۳۵، ۳۶، ۳۴، ۳۳، ۲۵	نگرانی از تربیت صحیح فرزندان
۱۱	نگرانی از آتیه و آینده فرزندان
۲۷، ۲۶، ۲۲، ۸، ۷	ناسازگاری تا هل و فرزندآوری با محدودیت‌های کنونی آموزش عالی
۴۷، ۳۶، ۲۵، ۲۳، ۲۲	ضعف خدمات اجتماعی مادر و کودک در محیط اجتماعی، اداری و آموزشی
۳۴، ۳۳، ۳۱، ۳۰، ۲۹، ۲۸، ۲۵، ۱۸، ۱۵، ۶، ۵، ۴، ۳ ۶۷، ۴۶، ۳۹، ۳۶، ۳۵	نهادینه شدن فرهنگ فرزند کمتر زندگی بهتر
۶۴، ۶۳	مهاجرت
۶۷، ۶۵، ۶۴، ۵۳، ۳۵، ۲۸	حرکت‌های مععارض فرهنگی و قانونی
۱، ۷۰، ۶۷، ۶۵، ۵۹، ۵۸، ۵۶، ۵۴، ۵۰، ۱۴۶، ۲۸، ۱۹، ۲۰، ۷۴، ۷۲، ۷۱	فقدان متولی، نظارت و ضمانت اجرای سیاست‌ها و قوانین مرتبط با جمعیت و خانواده

با استفاده از پژوهشکاران متخصص، متخصصان آمار و جمعیت شناسان به عنوان مشاوران کمیسیون و تشکیل کمیته‌های متعدد کارشناسی دسته‌بندی و جمع‌بندی نظرات کارشناسان و اسناد پشتیبان در قالب ۲۱ مانع مهم فرزندآوری و رشد جمعیت که عبارت‌اند از:

مواد مرتبط	موانع فرزندآوری و رشد جمعیت
۳۵، ۳۴، ۳۳، ۳۱، ۳۰، ۲۹، ۲۸، ۲۰، ۱۶، ۸، ۷ ۶۸، ۶۶، ۳۹، ۳۸، ۳۷، ۳۶	تأخر و صعوبت ازدواج جوانان
۶۹، ۹، ۶، ۵، ۴، ۳	الگوی مسکن و فرهنگ اجاره مسکن ناسازگار با خانواده‌های بیش از دو فرزند
۱۵، ۱۴، ۱۸، ۱۶، ۱۳، ۱۲، ۱۰	مشکلات اقتصادی و هزینه‌های زیاد فرزندپروری
۱۵، ۱۴	نگرانی از بیکاری سرپرست خانواده
۲۱، ۱۷، ۱۵، ۱۲	اشتغال و نگرانی‌های آتیه زنان
۶۶، ۵۳، ۴۵، ۴۱، ۲۱، ۲۰، ۱۰	هزینه‌های دوران بارداری، زایمان و شیردهی
۶۶، ۶۵، ۴۳، ۴۲، ۴۱، ۴۰، ۳۹	شیوع و هزینه‌های درمان ناباروری و محدودیت مراکز آن
۶۶، ۵۲، ۵۱، ۴۶، ۳۸، ۲۹، ۲۸	عقیم‌سازی و استفاده بی‌رویه از اقلام پیشگیری
۵۰، ۴۹، ۴۸، ۴۶، ۴۵، ۳۹	شیوع غیراستاندارد زایمان غیرطبیعی و ترس از زایمان

گروه مخاطبان: حمایت از زوج‌های جوان

● جوانان در آستانه ازدواج یا زوجین جوان

● درمان زوجین نابارور و پیشگیری از ناباروری

جوانان در آستانه ازدواج یا زوجین جوان

دroman زوجین نابارور و پیشگیری از ناباروری

دroman زوجین نابارور و پیشگیری از ناباروری

ماده ۱۴۰

- حمایت از شرکت دانشبنیان تولید اقلام و تجهیزات درمان ناباروری
- اختصاص ۵٪ از اعتبارات توسعه علوم و فناوری‌های نو به تحقیقات بنیادی و تجاری‌سازی درمان ناباروری و...
- اختصاص ۵٪ از تسهیلات و حمایت‌های صندوق نوآوری و شکوفایی به شرکت دانشبنیان فعال در این حوزه

ماده ۱۴۱

- اختصاص ۱۰٪ از بودجه طرح‌های نوآورانه جهاد دانشگاهی به طرح‌های درمان ناباروری و زیمان طبیعی
- برطرف شدن کمبود نیروی متخصص با افزایش ظرفیت پذیرش دستیار متخصصی ناباروری ظرف مدت ۵ سال
- برگزاری دوره تخصصی آموزشی با محتوای درمان ناباروری و ارجاعات مربوطه برای متخصصان زنان و مامایی
- استقرار متخصصان طب سنتی در مراکز ناباروری

ماده ۱۴۲

- انتقال عوائد حاصل از جریمه و مصادره اموال مشارکت‌کنندگان در تجارت غیرقانونی سقط جنین به خزانه جهت درمان ناباروری

ماده ۱۴۳

- تحت پوشش بیمه‌ای قرارگرفتن درمان تمامی زوج‌های نابارور

ماده ۱۴۴

- تجهیز و راهاندازی یک مرکز تخصصی ناباروری سطح ۲ در دانشگاه علوم پزشکی و سطح ۳ در هر استان

ماده ۱۴۵

- تدوین دستورالعمل راهنمای بالینی پیشگیری و تشخیص درمان ناباروران با ادغام در شبکه بهداشت

ماده ۶۵

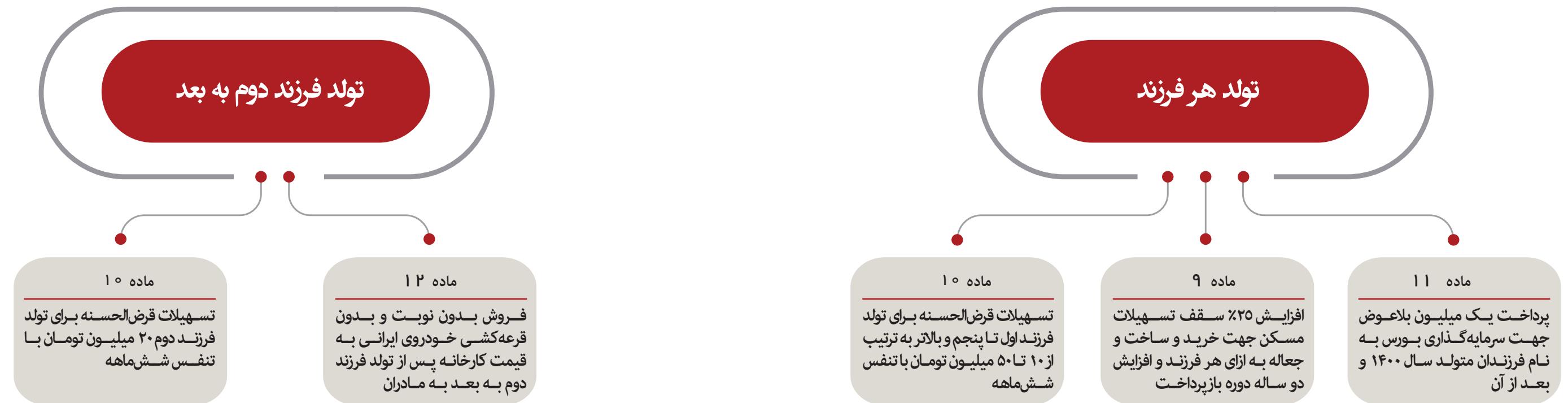
- اجرای آزمایش‌های علمی در مورد مواد و فرآورده‌های وارداتی تاریخته مؤثر در ناباروری و رعایت ضوابط سازمان پدافند غیرعامل

گروه مخاطبان: حمایت از خانواده

- حمایت‌های دوران بارداری و شیردهی
- تولد هر فرزند
- تولد فرزند دوم به بعد
- تولد چند قلوها
- خانواده‌های دارای فرزند
- تولد فرزند سوم به بعد
- خانواده‌های دارای سه فرزند و بیشتر

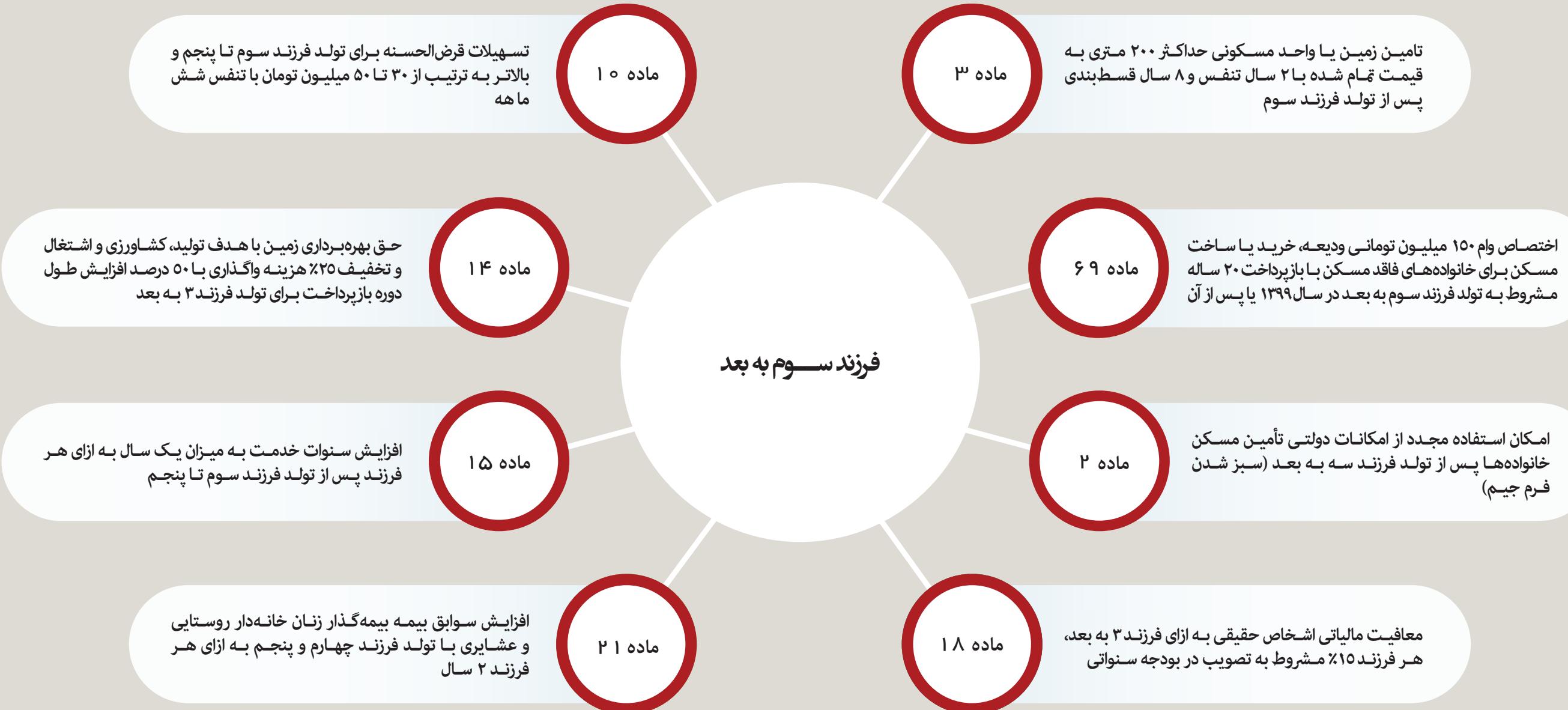
حمایت‌های دوران بارداری و شیردهی

تولد فرزند سوم به بعد

فرزند سوم به بعد

خانواده‌های دارای فرزند

خانواده‌های دارای سه فرزند و بیشتر

خانواده‌های دارای سه فرزند و بیشتر

ماده ۱۳

- افزایش ۳ برابری یارانه فرزندان در خانواده‌های دهک‌های ۱ تا ۴ حداقل ۳ فرزندی غیر شاغل در دستگاه‌های دولتی

ماده ۲۱

- تامین ۱۰۰٪ بیمه مادران خانه دار دارای ۳ فرزند و بیشتر روسایی و عشایری از طریق صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان و روستاییان

ماده ۱۵

- عدم جواز تعديل نیروی کار دارای ۳ فرزند

ماده ۱۴

- کاهش عوارض ساخت و ساز تا ۵۰٪ برای خانواده‌های دارای ۳ فرزند و تا ۷۰٪ برای خانواده‌های دارای ۴ فرزند و سایر تخفیفات

ماده ۶

- اختصاص ۷۰٪ ظرفیت منازل مسکونی سازمانی به کارکنان فاقد مسکن با حداقل ۳ فرزند

ماده ۲۵

- نیم‌بها شدن هزینه موزه‌ها و اماكن تاریخی فرهنگی ورزشی و سینماها برای مادران دارای ۳ فرزند و بیشتر به همراه خانواده
- تخفیف ۲۰٪ دوره‌های آموزشی تربیتی و هنری کانون پرورش فکری برای فرزندان خانواده‌های سه فرزندی

گروه مخاطبان: حمایت از مادران

- حمایت از عموم مادران

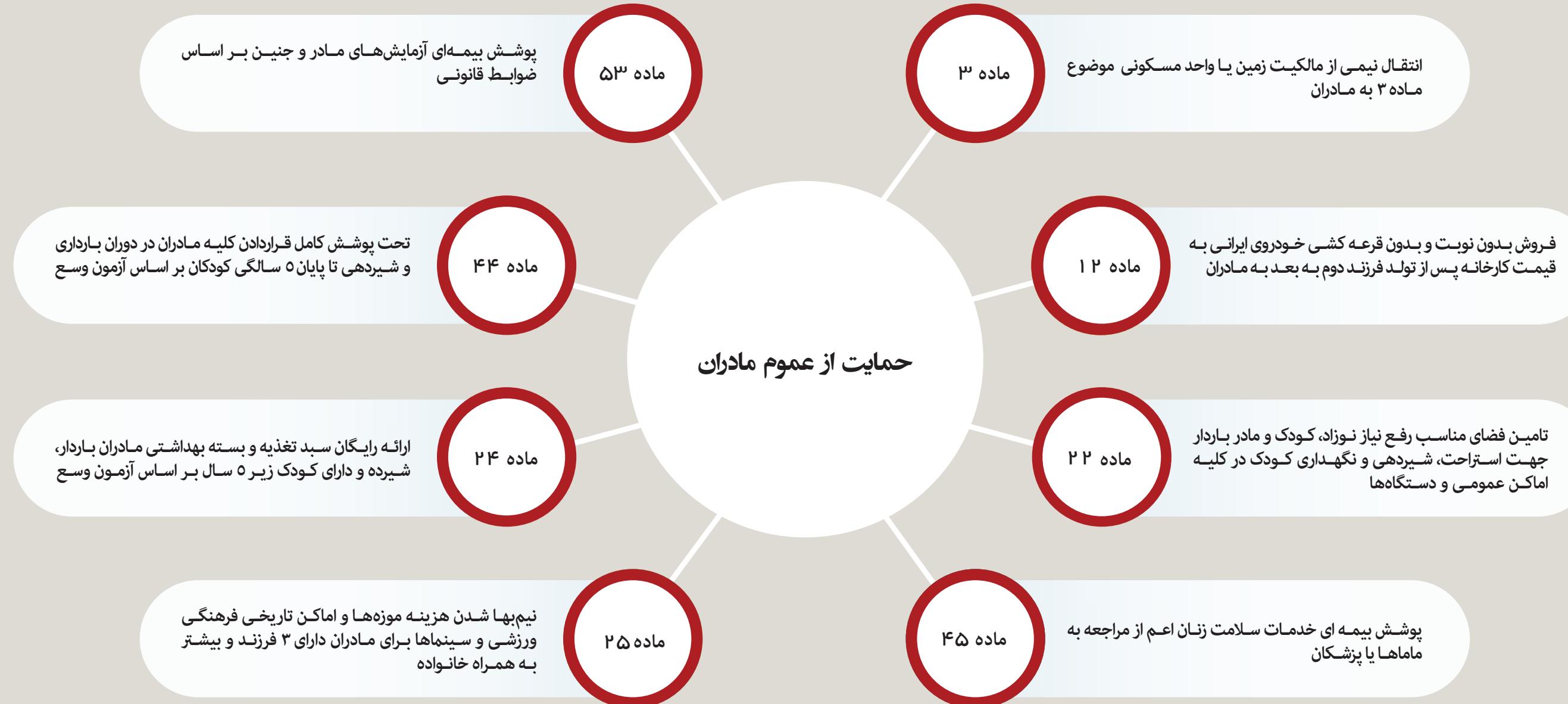
- حمایت از مادران غیرشاغل

- حمایت از مادران دانشجو و طبله

- حمایت از مادران شاغل

حمایت از عموم مادران

حمایت از عموم مادران

حمایت از مادران غیرشاغل

حمایت از مادران دانشجو و طلبه

ماده ۱۶

- مرخصی یک نیمسال تحصیلی بدون احتساب در سنتاگه برای مادر باردار دانشجو یا طلبه
- مرخصی یا میهمان شدن مادران دانشجو و طلبه دارای فرزند زیر ۲ سال حداکثر تا ۴ نیمسال بدون احتساب در سنتاگه
- آموزش غیرحضوری و مجازی مادران دانشجو و طلبه دارای فرزند زیر ۳ سال
- افزایش سهمیه سقف استاد راهنمایی برای استاد دارای دانشجوی باردار یا دارای فرزند شیرخوار
- موافقت با کاهش نوبت کاری شب مادران دانشجو دارای فرزند زیر ۲ سال

مادران دانشجو و طلبه

ماده ۲۷

- کسر تعهدات قانون خدمات پزشکان و پیراپزشکان به میزان ۶ ماه به ازای هر فرزند برای مادران
- گذراندن تعهدات قانون خدمات پزشکان و پیراپزشکان در محل سکونت خود برای مادران
- تعویق تعهدات قانون خدمات پزشکان و پیراپزشکان برای مادران باردار و دارای فرزند زیر دو سال تا ۲ سال

ماده ۱۳

- افزایش ۳ برابری یارانه فرزندان در خانواده‌های دهکده‌ای ۱ تا ۴ حداقل ۳ فرزندی غیر شاغل در دستگاه‌های دولتی

ماده ۲۱

- تامین ۱۰۰٪ بیمه مادران خانه‌دار دارای ۳ فرزند و بیشتر روستایی و عشاپری از طریق صندوق بیمه اجتماعی کشاورزان و روستاییان
- افزایش سوابق بیمه گذار با تولد فرزند چهارم و پنجم به ازای هر فرزند ۲ سال

مادران غیرشاغل

جهت‌گیری‌های اساسی: ارائه تسهیلات و حمایت

تسهیلات مسکن

مشوق‌های اقتصادی

تسهیلات شغلی

خدمات اجتماعی

حمایت از گروه‌های مردمی

تسهیلات آموزشی

مادران شاغل

ماده ۱۷

- مرخصی زایمان ۹ ماه کامل و به درخواست مادر می‌تواند تا دو ماه آن قبل از تولد باشد

- اعطای دورکاری به مادران باردار حداقل به مدت ۴ ماه

- اختیاری بودن شب شیفت شب برای مادران باردار و دارای فرزند شیرخوار تا ۲ سال و برای پدر تا ۱ ماهگی فرزند به جز در بخش خصوصی

ماده ۱۲

- تأمین مهدکودک در هر دستگاه برای نگهداری کودکان مادران شاغل در دستگاه

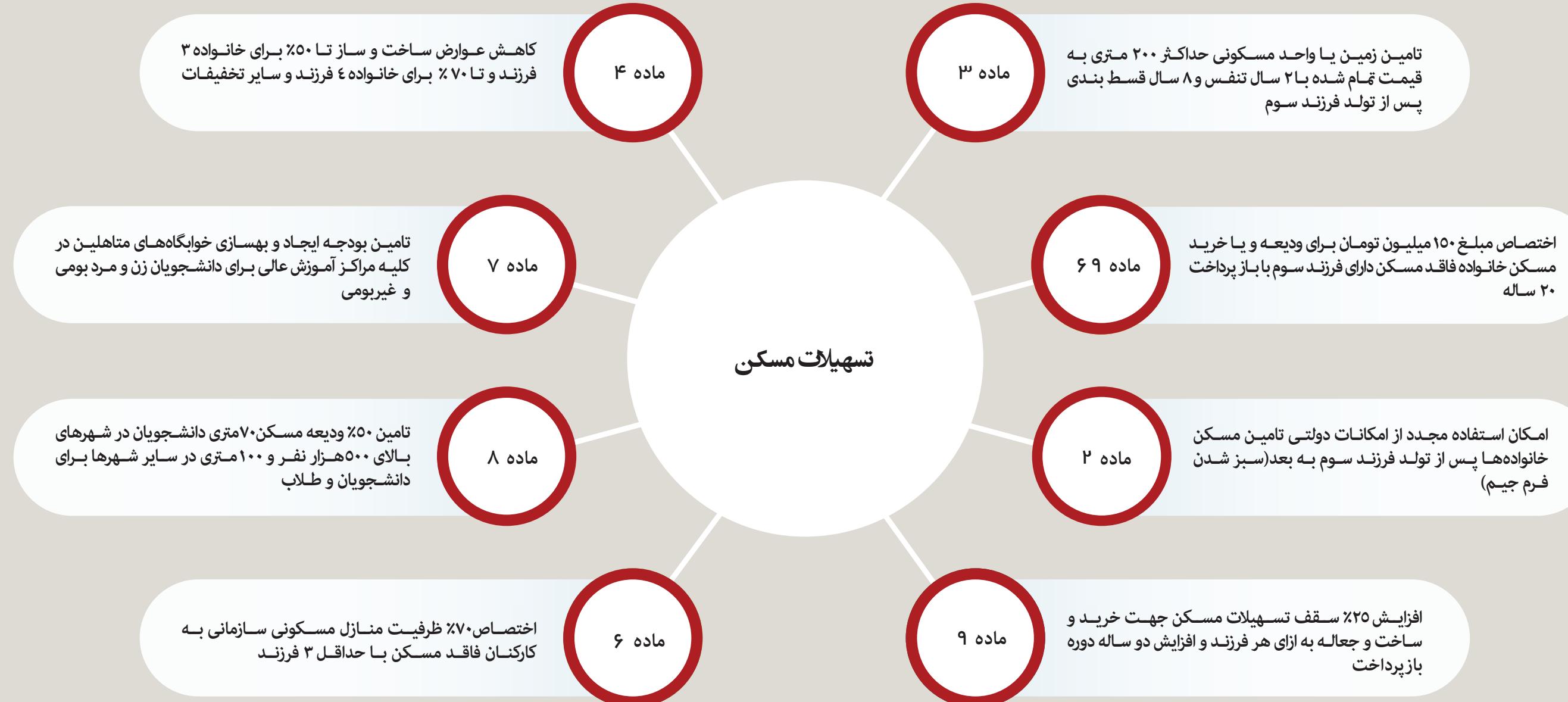
ماده ۱۵

- عدم جواز تعديل فرد دارای ۳ فرزند، مادران باردار و دارای فرزند شیرخوار

ماده ۱۷

- کاهش سن بازنشستگی مادر به مدت یک سال به ازای تولد هر فرزند و برای تولد فرزند ۳ به بعد، یک و نیمسال

تسهیلات مسکن

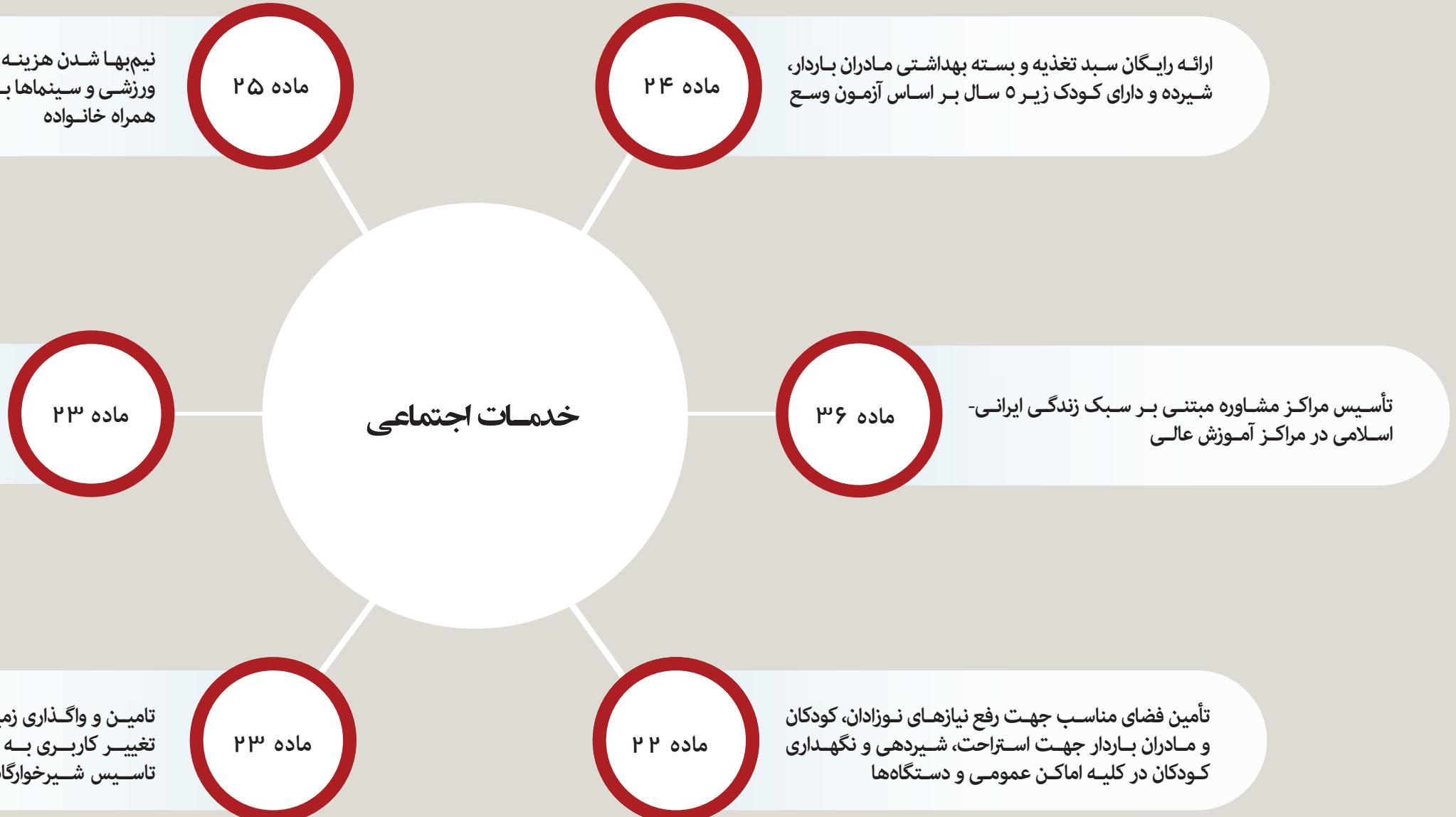
مشوقهای اقتصادی

تسهیلات شغلی

خدمات اجتماعی

تسهیلات آموزشی

ماده ۱۶

- مرخصی یک نیمسال تحصیلی بدون احتساب در سنتها برای مادر باردار دانشجو یا طلبه
- مرخصی یا میهمان شدن مادران دانشجو و طلبه دارای فرزند زیر ۲ سال حداکثر تا ۴ نیمسال بدون احتساب در سنتها
- آموزش غیرحضوری و مجازی مادران دانشجو و طلبه دارای فرزند زیر ۳ سال
- افزایش سهمیه سقف استاد راهنمایی برای استاد دارای دانشجوی باردار یا دارای فرزند شیرخوار
- موافقت با کاهش نوبت کاری شب مادران دانشجو دارای فرزند زیر ۲ سال

ماده ۱۷

- کسر تعهدات قانون خدمات پزشکان و پیراپزشکان به ازای هر فرزند ۶ ماه برای مادران
- گذراندن تعهدات قانون خدمات پزشکان و پیراپزشکان در محل سکونت خود برای مادران
- تعویق تعهدات قانون خدمات پزشکان و پیراپزشکان برای مادران باردار و دارای فرزند زیر دو سال تا ۲ سال

ماده ۱۸

- تخفیف ۲۰٪ دوره‌های آموزشی تربیتی و هنری کانون پرورش فکری برای فرزندان خانواده‌های سه فرزندی

برنامه‌های آموزش عمومی

- آموزش مهارت‌های سبک زندگی ایرانی - اسلامی در کلیه مقاطع تحصیلی در اجرای سند تحول بنیادین آ.پ.
  - آموزش مسائل تربیتی بلوغ و ازدواج به کادر آموزشی و اولیا بر اساس سبک زندگی ایرانی - اسلامی
  - تربیت دبیران متعدد برای تدریس درس مدیریت خانواده و سبک زندگی
- ماده ۳۴
- ایجاد و گسترش رشته‌های مناسب با نقش خانواده و زن در دانشگاهها و مقطع متوسطه
- ماده ۳۵
- فعالیت‌های آموزشی، پژوهشی و فرهنگی برای دانشجویان و کادر دانشگاهها همراه با حذف محتوای آموزشی مخالف فرزندآوری
- ماده ۳۸
- قانونی کردن آموزش‌های اخلاقی، حقوقی، روانشناسی و سلامت باروری حین ازدواج
  - تاخیر در زمان برگزاری آموزش‌های حین ازدواج تا زمان تحويل سند رسمی ازدواج جهت آرامش زوجین و اثربخشی آموزش‌ها

جهت‌گیری‌های اساسی:

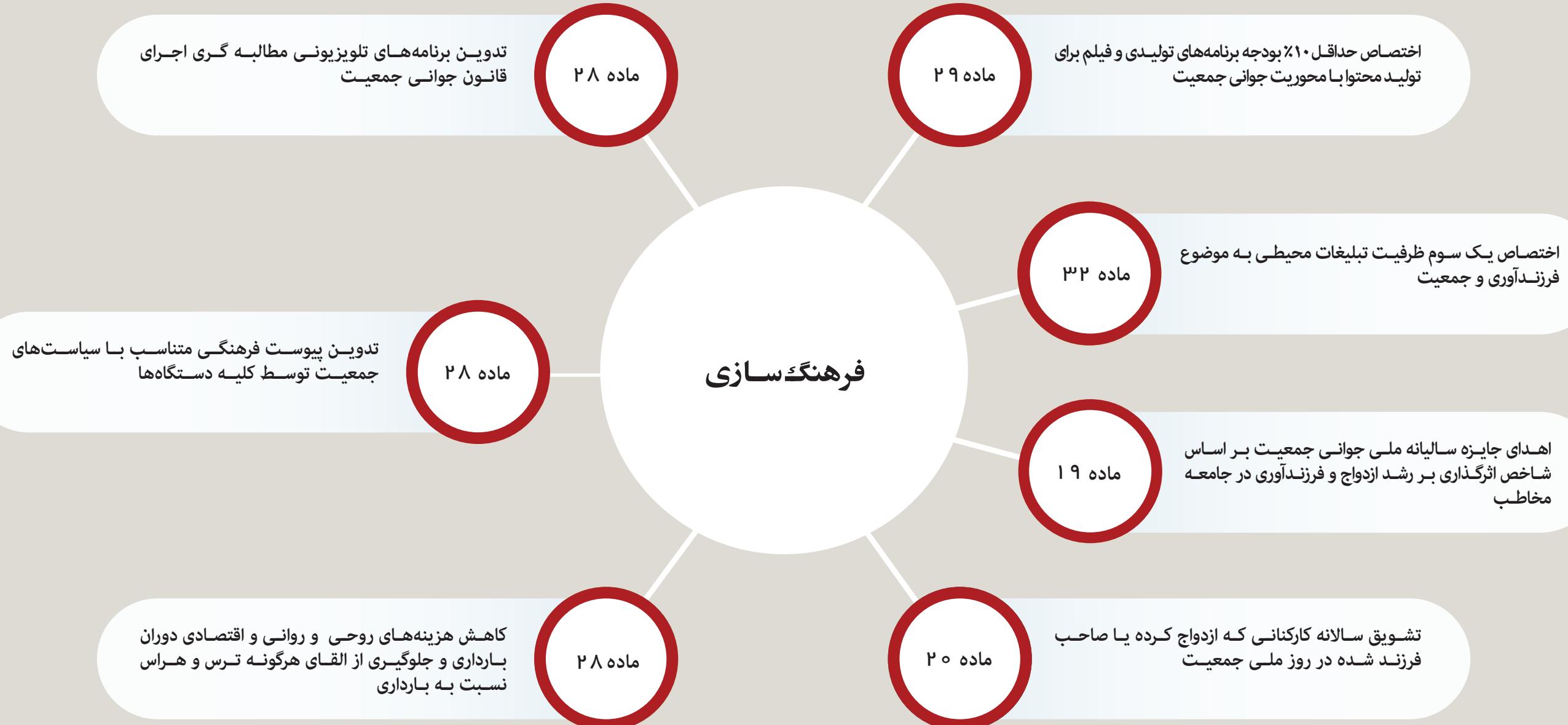
اصلاح و تحول در متون و برنامه‌های آموزشی و پژوهشی

- برنامه‌های آموزش عمومی
- برنامه‌های آموزشی بهداشت و درمان
- پژوهش

پژوهش

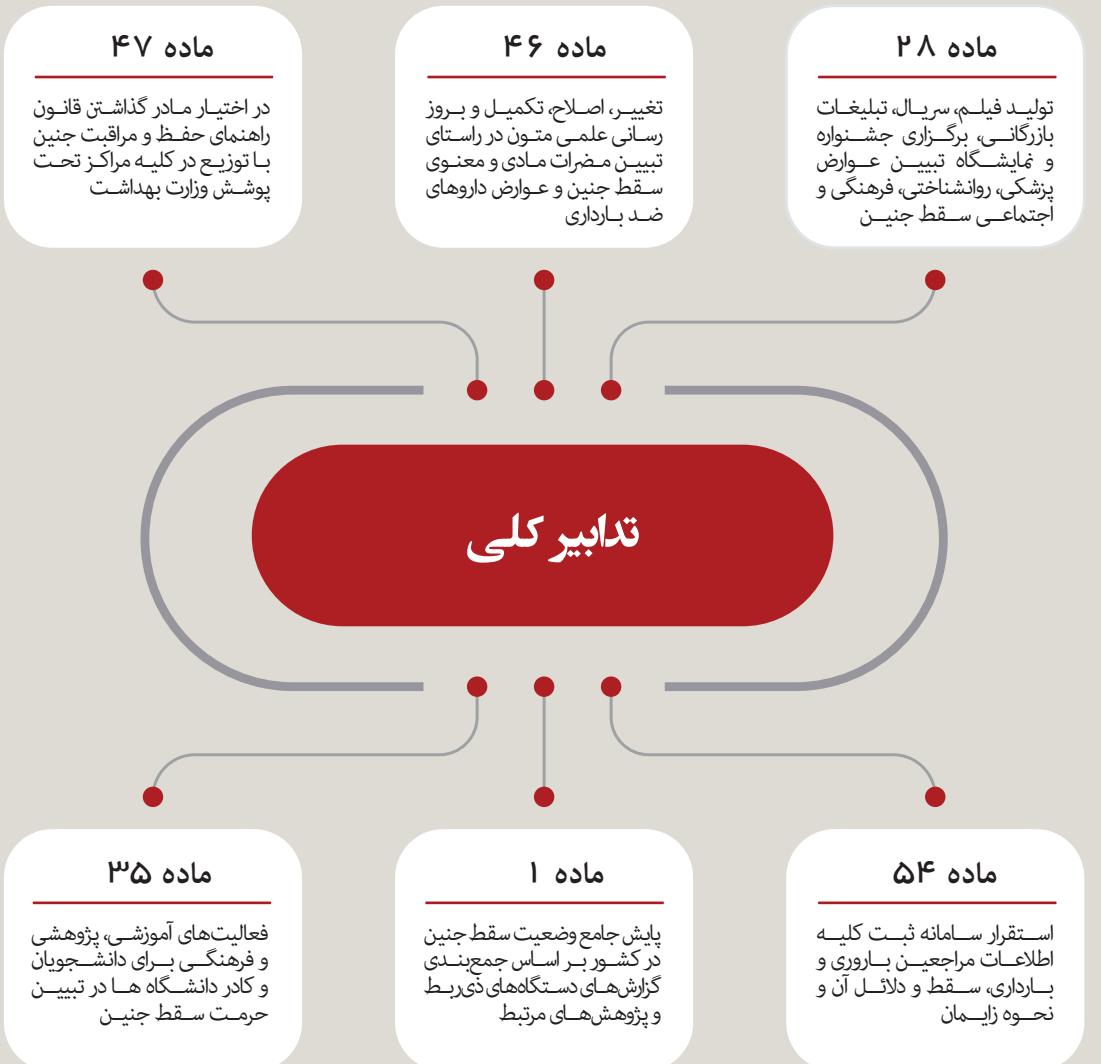
فرهنگسازی

بهدود کیفیت زایمان طبیعی و تسهیلات ویژه برای آن

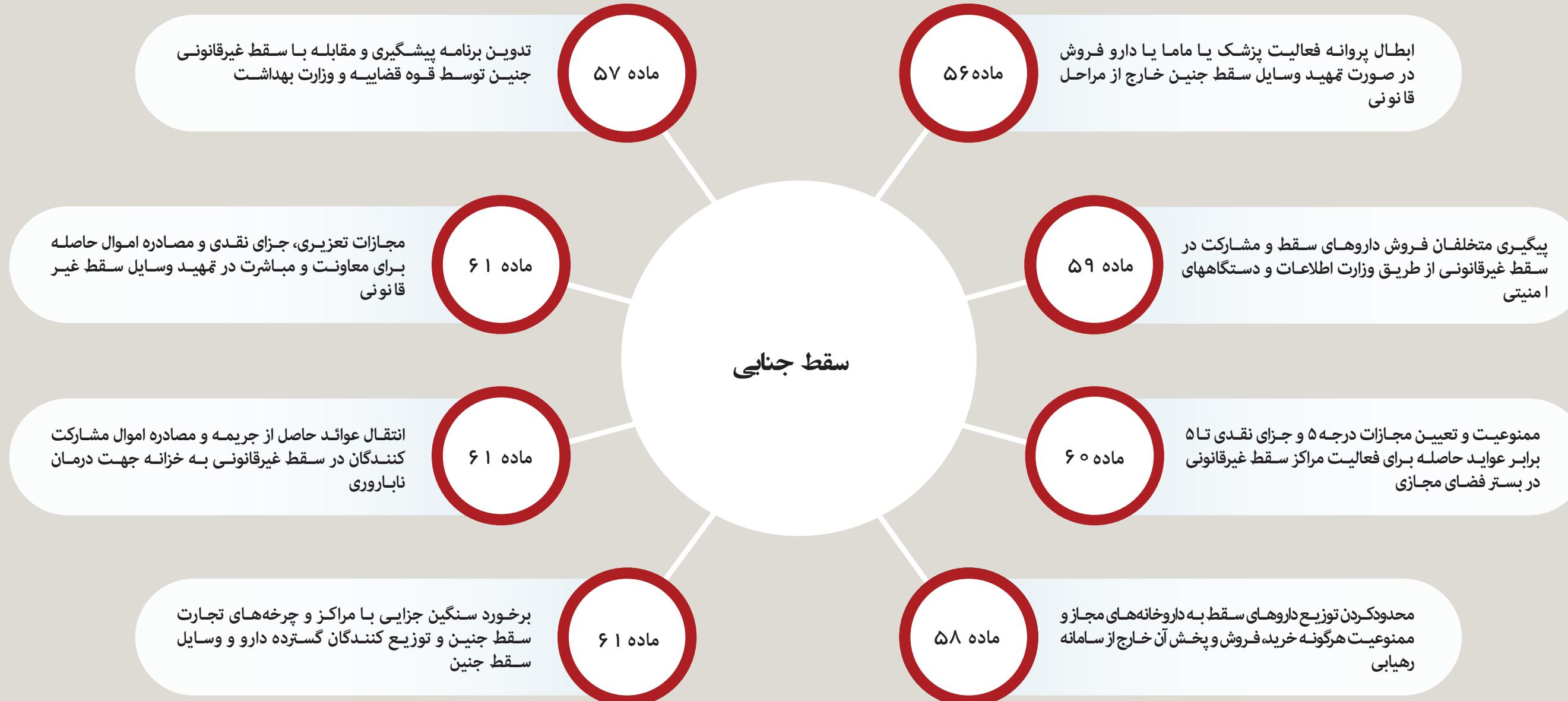
تدابير کلی

جهت‌گیری‌های اساسی: سقط جنین و غربالگری

- تداير کلی
- سقط جنایی
- غربالگری و سقط غیرجنایی (درمانی و خود به خودی)

سقط جنابی

غربالگری و سقط غیرجنایی (قانونی و خودبه خودی)

جلوگیری از حرکت‌های معارض

جلوگیری از حرکت‌های معارض

کاهش هزینه‌های روحی و روانی و اقتصادی دوران
بارداری و جلوگیری از القای هرگونه ترس و هراس نسبت
به بارداری

ماده ۱۴۸

منوعیت تولید و پخش هرگونه محتوای مغایر با
سیاست‌های کلی جمعیت

ماده ۵۱۲

منوعیت تولید و پخش هرگونه محتوای مغایر با
سیاست‌های کلی جمعیت

ماده ۲۸

ارائه داروهای هورمونی جلوگیری از بارداری در داروخانه‌ها
و شبکه بهداشت منوط به تجویز پزشک

ماده ۵۲

تغییر، اصلاح، تکمیل و بروز رسانی علمی متون در
راستای تبیین مضرات مادی و معنوی سقط جنین،
عوارض داروهای ضد بارداری

ماده ۱۴۶

اعلام موارد و فراوردهای وارداتی تاریخته موثر در
ناباروری به سازمان پدافند غیر عامل جهت تدوین
دستورالعمل لازم

ماده ۶۵

حکمرانی (ناظرت و ضمانت اجرا)

وظایف دستگاهها

- قوای سه‌گانه
- وزارت‌خانه‌ها
- سازمان‌ها
- کلیه دستگاه‌ها و دستگاه‌های اجرایی
- نهادهای مذهبی- انقلابی

وظایف دستگاهها

مواد مرتبط	نهاد متولی	
۱۳	سازمان هدفمندسازی	نهاد ریاست جمهوری و نهادهای همکار
۴۱	جهاددانشگاهی	
۱،۳۱	وزارت کشور	
۶۳،۲۵	سازمان ثبت و احوال	
۳۲،۲۵	شهرداری‌ها	
۲۵	دستگاه‌های اجرایی و شهرداری‌ها	
۱۷	تأمین اجتماعی	
۲۳	سازمان بهزیستی	وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و نهادهای تابعه
۲۴	وزارت تعاون	
۱۴۶،۱۴۴،۱۴۳،۱۴۲،۱۴۱،۱۳۸،۲۷،۲۴،۵۴،۵۳،۵۲،۵۱،۵۰،۴۹،۱۴۸،۱۴۷،۵۸،۵۶،۵۵	وزارت بهداشت	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
۲۷	دانشگاه‌های علوم پزشکی	

مواد مرتبط	نهاد متولی	
۳۹	معاونت مجلس	قوه مقننه
۷۱۴،۷۳	مجلس	
۵۶	سازمان پژوهشی قانونی	
۵۷،۷۱	قوه قضاییه	قوه قضاییه
۳۸	دفاتر ثبت ازدواج	
۷۱	سازمان بازرسی کل کشور	
۱	رئیس جمهور	
۱	دبیرخانه ستاد	
۷۲،۶۲،۲۳،۲۱،۱۶،۱۴،۱۱،۷،۳	دولت	نهاد ریاست جمهوری و نهادهای همکار
۱۹	ستاد ملی جمعیت	
۴۵	شورای عالی بیمه	
۴۰	معاونت علمی و فناوری و صندوق نوآوری	

وظایف دستگاهها

مواد مرتبط	نهاد متولی
۲۸، ۲۵	وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
۳۹، ۳۷، ۳۱	وزارت ورزش و جوانان
۵۹	وزارت اطلاعات
۶۴	وزارت امور خارجه
۶۹، ۶۸، ۱۰، ۹	بانک مرکزی
۱۵	وزارت میراث فرهنگی
۲۲، ۲۰، ۱۷، ۱۵، ۶، ۶۷، ۶۵، ۲۸ ۷۳، ۷۱، ۲۸	کلیه دستگاه‌ها و دستگاه‌های اجرایی
۱۹، ۲۴	ستاد اجرایی فرمان حضرت امام (ره)
۲۹، ۲۸	صدا و سیما
۸	مرکز مدیریت حوزه
۳۹، ۲۶	حوزه علمیه
۳۷، ۳۱، ۳۵	سازمان تبلیغات

نهادهای
مذهبی-انقلابی

مواد مرتبط	نهاد متولی
۲۲، ۷، ۳، ۲	وزارت راه و شهرسازی
۴	دستگاه‌های اجرایی ساخت‌مسکن
۴	سازمان نظام مهندسی
۷	دانشگاه و مراکز آموزش عالی
۷	پژوهشگاه‌ها و پارک‌های علم و فناوری
۳۹	دانشگاه آزاد
۸	صندوق رفاه دانشجویی
۳۹، ۳۶، ۳۵، ۷	وزارت علوم
۳۹، ۳۵، ۲۶	موسسات آموزش عالی
۳۶، ۳۳	وزارت آموزش و پرورش
۲۵	کانون پرورش فکری
۱۲	شرکت‌های خودروساز داخلی

وزارت راه و شهرسازی و
نهادهای تابعه

وزارت علوم، تحقیقات و
فناوری و نهادهای تابعه

وزارت آموزش و پرورش
و نهادهای تابعه

وزارت صنایع

پیوست

● روند تصویب قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت در مجلس يازدهم

پیوست: روند تصویب قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت در مجلس يازدهم

تاریخ	اقدامات مرتبط
تابستان ۱۳۹۹	استفاده از ظرفیت کارشناسی مرکز پژوهشها، مرکز تحقیقات اسلامی مجلس در قم و شورای عالی انقلاب فرهنگی در تدقیق و توسعه مواد
تابستان ۱۳۹۹	مطالعه و بررسی سیاست‌های کلی جمعیت و خانواده، نقشه مهندسی فرهنگی کشور، استاد پشتیبان مرتبط، وضعیت‌های آماری و پژوهش‌های سیاستگذاری و علمی در حوزه جمعیت
تابستان و مهر ۱۳۹۹	توسعه در ابعاد طرح و ایجاد فصول جدید به آن
تابستان و مهر ۱۳۹۹	پیشنهاد استفاده از ظرفیت اصل ۸۵ قانون اساسی به دلیل ابعاد گستردگی طرح و گرفتن وقت زیاد از صحن با توجه به انتظار مردم از مجلس در رسیدگی به مسائل معیشتی و نزدیک بودن ایام بودجه
۱۳۹۹/۰۷/۰۹	دعوت از کمیسیون‌های فرعی و مرکز پژوهش‌هادر جهت ارزیابی و تقلیل مواد طرح با دو شاخص امکان پذیری اثربخشی
۱۳۹۹/۰۷/۱۲	طرح تشکیل کمیسیون مشترک با عنوان «جوانی جمعیت و حمایت از خانواده» در جهت رسیدگی به مواد قالب اصل در صحن

تاریخ	اقدامات مرتبط
۱۳۹۱	اولین هشدار رهبری در موضوع کاهش جمعیت و فرزندآوری
۱۳۹۱	تصویب طرح «تعالی جمعیت و خانواده» در شورای عالی انقلاب فرهنگی
۱۳۹۱-۱۳۹۰	ورود طرح به دوره هشتم مجلس شورای اسلامی در سال آخر دوره و عدم تصویب
۱۳۹۵-۱۳۹۱	ورود به دوره نهم مجلس شورای اسلامی و توقف آن
۱۳۹۳/۰۲/۳۰	تصویب و ابلاغ سیاست‌های کلی جمعیت
۱۳۹۶/۱۲/۱۹	ورود به دوره دهم مجلس شورای اسلامی و توقف آن
۱۳۹۹/۰۳/۱۱	اعلام وصول «طرح جامع تعالی جمعیت و خانواده» با ۳۷ ماده به عنوان اولین طرح مجلس يازدهم با بیش از ۱۰۰ امضا
۱۳۹۹/۰۴/۲۲	تائید رهبری در مورد قانونگذاری در موضوع «جوانی جمعیت» به عنوان کارویزه مجلس
تابستان ۱۳۹۹	نامه‌نگاری با دستگاه‌ها و دعوت از آنها
تابستان ۱۳۹۹	جلسات کارشناسی متعدد، تفصیلی و طولانی مدت بیش از هزار نفر ساعت

پیوست: روند تصویب قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت در مجلس يازدهم

تاریخ	اقدامات مرتبط
۱۳۹۹ پاییز	<p>تشکیل دو کمیته ویژه «سقط جنین» و «غربالگری» با حضور:</p> <ul style="list-style-type: none"> - پزشکان متخصص موافق و مخالف - مسئولان وزارت بهداشت وقت و اداره گذشته - متخصصان ژنتیک - حقوقدانان - مسئولان سازمان پزشکی قانونی
۱۳۹۹/۱۱/۲	<p>طرح ماده پیشنهادی سقط قانونی در جلسه شورای مشورتی ریاست قوه قضائیه با حضور ریاست وقت و اعمال نظرات اصلاحی شورا</p> <p>جهت پیشنهاد و تصویب در کمیسیون</p>
۱۳۹۹/۱۱/۸	<p>تشکیل بیش از ۸۰ جلسه رسمی کمیسیون با حضور فایندگان وزارت بهداشت و دستگاه های مرتبط و تصویب ۷۶ ماده با رای موافق حداقل دو سوم اعضای کمیسیون</p>
۱۳۹۹/۱۲/۲۶	<p>تصویب ۷ ساله در مجلس شورای اسلامی با رای بالا</p>
۱۴۰۰/۰۱/۱۴	ارسال به شورای نگهبان
۱۴۰۰/۰۲/۰۴	بازگشت از شورای نگهبان

تاریخ	اقدامات مرتبط
۱۳۹۹/۰۸/۱۲	<p>رای موافقت بیش از ۸۰ درصدی فایندگان مجلس به استفاده از ظرفیت اصل ۸۵ برای رسیدگی و تصویب طرح</p>
۱۳۹۹/۰۸/۱۲	<p>تشکیل کمیسیون مشترک با ترکیبی از فایندگان ۹ کمیسیون تخصصی</p> <ul style="list-style-type: none"> - کمیسیون فرهنگی ۵ نفر - کمیسیون بهداشت ۵ نفر - کمیسیون اجتماعی ۵ نفر - کمیسیون بودجه ۲ نفر - کمیسیون آموزش ۲ نفر - کمیسیون اقتصاد ۱ نفر - کمیسیون امنیت ۱ نفر - کمیسیون کشاورزی ۱ نفر - کمیسیون عمران ۱ نفر
۱۳۹۹/۰۸/۲۰	<p>استفاده از پزشکان متخصص، متخصصان آمار و جمعیت‌شناسان به عنوان مشاوران کمیسیون و تشکیل کمیته‌های متعدد کارشناسی</p>
پاییز ۱۳۹۹	<p>دسته‌بندی و جمع‌بندی نظرات کارشناسان و اسناد پشتیبان در قالب ۲۱ مانع فرزندآوری و رشد جمعیت</p>

قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت و
تشکیل کمیسیون مشترک جوانی جمعیت و
روز ده دویست یازدهم و تصویب

تاریخ	اقدامات مرتبط
۱۴۰۰/۰۴/۱۶	رفع ابهامات و ایرادات و ارسال مجدد به شورا
۱۴۰۰/۰۵/۰۹	بازگشت از شورای نگهبان
۱۴۰۰/۰۷/۰۶	رفع ابهامات و ایرادات و ارسال مجدد به شورا
۱۴۰۰/۰۷/۲۴	بازگشت به شورای نگهبان
۱۴۰۰/۰۷/۲۸	رفع دو ابهام باقیمانده و ارسال مجدد به شورا
۱۴۰۰/۰۷/۰۵	تأییدنهايی شورای نگهبان
۱۴۰۰/۰۷/۱۱	ارائه گزارش قانون در صحن و ارسال ریاست محترم مجلس شورای اسلامی به قوه مجریه

جزئیهای از قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت دریک نگاه
پایه حمایت از خانواده و جوانی جمعیت
بر روی دوره پایازدهم و تصویب

پیشکیل کمیسیون مشترک جوانی جمعیت و
حمایت از خانواده